

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDAŘ
UDÁLOSTÍ

Z OBSAHU:

| Trialog k EU ETS |

| Investice do elektřiny předstihly investice
do ropy a plynu |

| Stav Unie 2017 |

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

dne 20. září jednali v Tallinnu ministři pro energetiku při neformální Radě o budoucnosti trhu s energií, přičemž se shodli, že má být zachována možnost cenové regulace, odstraněny překážky pro činnost poskytovatelů služeb pro umožnění zapojení se zákazníků a regionální spolupráce má být uzavírána bez delegování pravomocí. Během oběda měli možnost diskutovat s místopředsedou Komise Šefčovičem, komisařem Ariasem Cañetem a zpravodaji Evropského parlamentu Rivasi a Turmesem o nařízení o správě energetické unie. Právě toto nařízení se nyní dostává do popředí debaty zástupců průmyslu a energetik, protože je posledním legislativním návrhem, ve kterém je možné účinně řešit překryvy politik a opatření, které negativně ovlivňují EU ETS, snižují cenu povolenky a motivaci k nízkouhlíkovým investicím. Po zářijovém workshopu **ICTSD** se překryvům věnuje studie **ERCST** a v říjnu se tématu bude týkat i pracovní snídane pořádaná sdružením Eurelectric ve Štrasburku. Také z našeho pohledu je EU ETS hlavním nástrojem dekarbonizačního cíle, proto zdůrazňujeme, jak důležité je řešit současně posuzování a kvantifikaci dopadů cílů pro energetiku účinnost a obnovitelné zdroje na rovnováhu nabídky a poptávky EU ETS na jedné straně a na straně druhé efektivně řešit přijetí opatření nebo prostředků umožňujících zmírnit a eliminovat tyto účinky na EU ETS. Ve výborech ITRE a ENVI Evropského parlamentu se o návrhu nařízení bude hlasovat 28. listopadu.

Příjemné čtení přeje,

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Zuzana Mjartanová | Tomáš Pírk |
Jan Prášil |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Evropská agenda neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serveru Freeimages.com.

Trialog k EU ETS

Energetická chudoba

TRIALOG K EU ETS

Mezi priority Estonského předsednictví patří dosažení dohody ohledně reformy evropského schématu obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) po roce 2020. Evropská komise zahájila debatu **návrhem revize směrnice** o nákladově efektivních způsobech snižování emisí v červenci 2015. V současné době probíhají meziinstitucionální jednání, přičemž k poslednímu setkání zástupců evropských institucí došlo ve Štrasburku dne 13. září.

Diskuse o reformě EU ETS je od začátku velmi kontroverzní a rozděluje jak členské státy, tak jednotlivé politické frakce v Evropském parlamentu. V letošním roce se jednotlivé evropské instituce dohodly shody ohledně kompromisních přístupů. Europoslanci přijali společnou zprávu dne 15. února na plenárním zasedání ve Štrasburku (více viz **Bulletin z února 2017**) a v Radě, která hlasovala kvalifikovanou většinou, přijali ministři životní-

ho prostředí vyjednávací postoj dne 28. února (více viz **Bulletin z března 2017**). Jednání v rámci trialogu byla zahájena dne 4. dubna.

Mezi hlavní výzvy probíhajících jednání patří hledání nejvhodnějších řešení pro eliminaci přebytku emisních povolenek v systému s cílem zajistit navýšení jejich ceny tak, aby motivovala průmysl ke snižování emisí. Současný nadbytek povolenek vedl k poklesu jejich ceny na cca 5 eur za tunu uhlíku, přičemž experti se shodují, že nezbytná motivační cena se pohybuje na úrovni 20 až 30 eur za tunu uhlíku. Zároveň je ovšem potřeba nastavit opatření tak, aby byla zachována

konkurenceschopnost energeticky náročného průmyslu v globálním měřítku, resp. zajistit pro průmysl přiměřené množství bezplatně přidělovaných emisních povolenek. Dále probíhá diskuse ohledně nastavení pravidel pro fungování fondů, které mají usnadnit členským zemím modernizaci jejich energetických systémů.

Ve snaze zprůchodnit debatu přišlo začátkem září Estonské předsednictví s návrhem **revidované pozice Rady**, ve které mj. předkládá novou úpravu pravidel pro inovační fond. Ten má zajistit prostředky na podporu investic do obnovitelných zdrojů energie, pro zařízení na zachycování a ukládání uhlíku a pro inovace v energeticky náročných odvětvích. V této souvislosti původně Komise navrhla vyhradit z bezplatně přidělených povolenek pro inovační fond 400 milionů povolenek. Estonské předsednictví nyní ve snaze vyjít vstříc Evropskému parlamentu navrhuje navýšit počet povolenek o množství, „které bude upřesněno“, přičemž navýšení by mělo být realizováno z podílu dražených povolenek.

Trialog k EU ETS

Energetická chudoba

Dne 13. září se ve Štrasburku sešli zástupci Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise, aby **projednali aktualizovaný mandát Rady**. Při hledání kompromisních řešení došlo k předběžné dohodě ohledně navýšení objemu přebytečných povolenek stahovaných z trhu do stabilizační rezervy (MSR). Zástupci evropských institucí se shodli, že míra stahování povolenek by měla být během prvních pěti let fungování rezervy zdvojnásobena, a to z 12 % na 24 %. Také se shodují na opatření, které by členským státům zajistilo možnost derogace emisních povolenek, a to na základě dobrovolnosti v případě překryvu jednotlivých politik, kdy jiná národní opatření způsobí jejich přebytek.

V mnoha dalších jednotlivostech však zůstává konečná podoba revize EU ETS ještě otevřená, přičemž některé země zejména ze střední a východní Evropy, mezi které patří Polsko, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko, nepodporují princip snižování množství dražených povolenek. Naproti tomu Německo, pro které je prioritou zachování konkurenceschopnosti energeticky náročného průmyslu,

usiluje o zvýšení počtu bezplatných emisních povolenek. Společně s Francií zároveň deklarovalo zájem na uzavření dohody v rámci trialogu ještě před konferencí o klimatických změnách **COP 23**, která proběhne

6. - 17. listopadu v Bonnu. Příští příležitost k dohodě o konečné podobě revize EU ETS budou mít zástupci evropských institucí na trialogu dne 12. října.

ENERGETICKÁ CHUDOBA

V kontextu projednávání legislativních návrhů z balíčku Čistá energie pro všechny Evropany je poměrně často zmiňovaným tématem energetická chudoba. Nedávné studie EU poukazují na fakt, že by mohla ohrožovat až 11 % evropské populace, tj. přibližně 54 milionů obyvatel.

Stručně řečeno, energetická chudoba se nejčastěji týká situace, kdy odběratel nemá možnost zajistit si za přijatelné náklady přiměřené životní podmínky, např. dostatečné vytápění svého obydlí. Její podstata tedy spočívá v sociální sféře, spolu s nízkými příjmy jde většinou o kombinaci energeticky málo účinných budov, případně vysokých nákladů za energie apod. Zmíněných 11 % ohrožených Evropanů odpovídá metodice, která za energeticky chudé označuje obyvatele (domácnosti), jejichž příjem se pohybuje pod hranicí 60 % středního příjmu v daném členském státě.

Poprvé byla tato problematika legislativně

zakotvena ve třetím liberalizačním balíčku z roku 2009. V článku 3 tehdy směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou uložila členským státům povinnost definovat koncept zranitelných zákazníků, včetně energetické chudoby a zavést přiměřená opatření pro jejich ochranu.

V rámci diskusí o nové podobě trhu s elektřinou byly v letech 2015 a 2016 zveřejněny studie Komise a Evropského parlamentu ohledně dané oblasti svědčící mj. o tom, že na rozdíl od konceptu zranitelných zákazníků, který je reflektován téměř ve všech zemích EU, je energetická chudoba definována pouze ve třetině členských států. Legislativně je pak zakotvena ve Velké Británii, Irsku, Francii a na Kypru. Tyto země, které aplikují definici energetické chudoby, ji většinou měří jako procento vynaložených nákladů na energii oproti disponibilnímu příjmu domácnosti. Přitom v Irsku a ve Velké Británii je domácnost považována za ohroženou energetickou chudobou, pokud její náklady na energie přesáhnou 10 % disponibilního příjmu všech jejích členů. Wales navíc specificky definuje teplotu vytápění pro jednotlivé obytné místnosti.

Výsledkem výše zmíněných studií bylo doporučení vypracovat definici energetické chudoby, rozlišit problematiku energeticky chudých a zranitelných zákazníků a vypracovat mechanismus pro lepší monitoring takových skupin. Vzhledem k rozdílným podmínkám v jednotlivých zemích EU ovšem není všeobecná platnost jednotné definice příliš reálná. Liší se i jejich sociální systémy, které jsou v rámci EU pouze koordinované. Nicméně studie konstatovaly, že poskytování sociálních tarifů, povinné poskytování slev pro ohrožené zákazníky ze strany energetických společností, případně nedostatečné penalizování neplátců jsou jen krátkodobá řešení, ale rozhodně ne dlouhodobě udržitelná, protože neřeší příčiny energetické chudoby.

Návrhy předložené v rámci zimního balíčku to vše alespoň částečně reflektují. Návrh revize směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou rozlišuje problematiku zranitelných a energeticky chudých zákazníků a v článku 29 ukládá členským státům povinnost vytvořit samostatnou (národní) definici energetické chudoby. Opatření na národní úrovni nemají být prováděna formou cenové regulace.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ

Triolog k EU ETS

Energetická chudoba

Problematika energetické chudoby je řešena i v návrzích nařízení o správě energetické unie a v revizi směrnice o energetické náročnosti budov. Návrh Komise ukládá členským státům povinnost stanovit si národní cíle

s ohledem na odstranění energetické chudoby, včetně časového rámce k jejich naplnění. K tomu by měla přispět i dlouhodobá strategie pro renovaci budov.

Nové legislativní návrhy bohužel neidentifikují jako jednu z hlavních příčin vzniku energetické chudoby špatnou sociální situaci části obyvatel EU, od které se pak odvíjí další faktory. Nezmiňují ani příčiny zvyšující se ceny energie, na které jsou tyto skupiny nejvíc citlivé. V případě elektrické energie se jedná o podporu klimaticko-energetických cílů prostřednictvím poplatků uvalených na maloobchodní cenu elektřiny. Financování podpory ze státního rozpočtu by přitom spravedlivěji odpovídalo příjmům jednotlivých skupin obyvatelstva.

Odkazy na studie [zde](#), [zde](#) a [zde](#).

Více viz [Bulletin z června 2016](#).

Investice do elektřiny
předstihly investice do
ropy a plynu

Nová uranová banka

INVESTICE DO ELEKTŘINY PŘEDSTIHLY INVESTICE DO ROPY A PLYNU

Mezinárodní energetická agentura (IEA) zveřejnila srovnávací analýzu investic do energetiky v celosvětovém měřítku za uplynulý rok. V pořadí už druhá ročenka nabízí ucelený přehled situace a zároveň odhaluje vývojové trendy finančních toků v souvislosti s rozvojem obnovitelných zdrojů energie či inovativních projektů v oblasti energetické účinnosti. Mimo jiné konstatuje, že investice do elektřiny loni předstihly investice do ropy a plynu a elektroenergetický sektor se tak stal vůbec poprvé největším příjemcem investic v oblasti energetiky.

Globálně dosáhly finanční prostředky investované do energetiky během roku 2016 výše okolo 1,7 bilionu amerických dolarů, což představuje cca 2,2 % celosvětového HDP. Bez ohledu na tuto astronomickou částku to znamená oproti roku 2015 pokles o 12 %.

Mezi rozhodující důvody tohoto snížení patřily především menší náklady vynaložené na těžbu ropy a zemního plynu, počínaje omezením počtu nových vrtů těchto fosilních paliv. V zásadě tak pokračoval investiční propad, který mezi roky 2014 až 2016 v této oblasti dosáhl plných 44 %. Podle studie IEA to znamená faktický útlum aktivit na nejnižší úrovni za posledních 70 let, který by se mohl do budoucna projevit v dodávkách na trhy, resp. poptávce a cenách. I tak ovšem sektor ropy a plynu pohltil stále ještě plné dvě pětiny světových investic do globální energetiky.

V oblasti elektřiny zůstaly investice v zásadě stabilní, resp. snížily se o méně než 1 % na 718 miliard amerických dolarů. Podpořil je především 6% nárůst výdajů na rozvodné sítě, které vykompenzovaly pokles investic do produkce elektřiny. Spolu s výdaji na skladování energie bylo do přenosových sítí v roce 2016 investováno 277 miliard amerických dolarů. Největší objem výdajů zůstal pro obnovitelné zdroje energie s celkovou částkou 297 miliard amerických dolarů. To je sice meziroční pokles o 3 %, ale díky techno-

logickému pokroku a snížení cen jejich instalovaná kapacita významně narostla.

Celosvětově se výroba elektřiny meziročně snížila o 5 %, nicméně z hlediska perspektivy tato skutečnost nevyvolává žádné velké obavy ohledně jejich dodávek, rozhodně ne prozatím. Podle studie IEA však není zcela jasné, jestli fungující obchodní modely zajistí přiměřené investice do flexibility systému a integraci obnovitelných zdrojů energie.

V roce 2016 opět narostly investice do energetické účinnosti, které s meziročním 9% nárůstem dosáhly celkově 231 miliard amerických dolarů. I když významným regionem pro tento typ výdajů zůstává Evropa, nejrychlejší růst investic nastal v Číně, která si tak spolu se strukturálními změnami zvyšuje výkonnost své ekonomiky. Největší podíl investic v oblasti úspor, celkem 133 miliard amerických dolarů, byl v celosvětovém měřítku investován do sektoru budov.

Investice do elektřiny
předstihly investice do
ropy a plynu

Nová uranová banka

NOVÁ URANOVÁ BANKA

Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA) otevřela v Kazachstánu dne 29. srpna speciální banku, ve které bude uložen nízko-obohacený uran určený pro výrobu paliva pro jaderné elektrárny. Nové zařízení má zajistit, že budou zaručené jeho bezpečné dodávky v případě nenadálého výpadku v zásobování.

Celková kapacita této bankovní rezervy představuje až 90 tun nízko-obohaceného uranu vhodného k výrobě paliva pro reaktory chlazené lehkou vodou, které jsou celosvětově

nejpoužívanější. V případě vzniku výjimečné situace na trhu mohou o jaderný materiál požádat členské země IAEA jako o poslední záchranu. Zároveň v takovém případě zaplatí plné náklady na doplnění skladovaných zásob v kazachstánské bance.

Myšlenka na vytvoření mechanismu poslední instance čekala na svou realizaci v zásadě 7 let, vedle zpracování projektu se hledala zejména vhodná lokalita. Nakonec padla volba na město Oskemen se 300.000 obyvateli ve východním Kazachstánu, konkrétně v prostorách metalurgické firmy Ulba. Tato lokace nebyla vybrána náhodou, neboť tato středoasijská země má mj. 60 let zkušeností s těžbou a zpracováním rud, včetně uranové.

A tak v srpnu 2015 podepsala IAEA s vládou dohodu a v září 2016 začala samotná výstavba ocelové konstrukce podobné hangáru s plochou 880 m². Na financování projektu se podílelo 7 dárců, kteří poskytli celkem 150 miliónů dolarů. Nejvyšší částkou se podílela mezinárodní nevládní organizace Iniciativa proti jaderné hrozbě (50), spolu s ní se podí-

lely: USA (49), EU (26,5), Kuvajt (10), SAE (10), Norsko (5) a Kazachstán (0,4).

Kromě založení a výstavby banky budou tyto peníze stačit i na provozní náklady nejméně po dobu příštích 10 až 20 let. Další podpůrné mechanismy pro zajištění dodávek schválené IAEA jsou také v Rusku a ve Velké Británii. Také USA provozují svojí vlastní rezervu nízko-obohaceného uranu.

Podle ředitele IAEA Yukiya Amano bude provoz kazachstánské banky zahájen ještě v roce 2018, jakmile bude na základě výběrového řízení nakoupen a dodán nízko-obohacený uran. Amano předpokládá, že zařízení rozhodně nemusí mít nouzi o zájemce. V současnosti IAEA na světě eviduje 447 reaktorů v plném provozu, dalších 58 je před dokončením – většinou pro země v Asii. Globálně jádro produkuje elektřinu asi ve 30 státech a dalších 30 zemí velmi vážně uvažuje o jeho využití.

Propojení emisních
systémůDekarbonizace
dopravy

PROPOJENÍ EMISNÍCH SYSTÉMŮ

Trh s uhlíkem celosvětově roste. A zvyšuje se i počet zemí, které se shodně opírají o systém obchodování na základě emisních povolenek (ETS). Stejně jako v rámci EU je používají v Číně, Japonsku, Jižní Koreji, na Novém Zélandu, ve Spojených státech či ve Švýcarsku. V přímém důsledku to logicky vede k jejich dvoustrannému propojování na mezinárodní úrovni, mj. s cílem redukovat co nejvíc vlastní náklady při snižování skleníkových plynů.

Nejnovějším příkladem je rámcová dohoda mezi EU a Švýcarskem z ledna 2016. V srpnu letošního roku Komise **předložila dva návrhy** na finalizaci této dohody mezi oběma stranami, takže už nic nebrání jejímu podpisu ještě do konce letošního roku. V praxi to především znamená, že oba systémy jsou plně kompatibilní a výsledkem bude vzájemné uznávání platnosti emisních povolenek.

Ve Švýcarsku se s nimi obchoduje od roku

2008, přičemž tento systém byl po dobu prvních 5ti let založen na dobrovolnosti jednotlivých firem jako alternativa k dani za CO₂ uvalené na fosilní paliva. V roce 2013 se tento systém stal povinným pro velké firmy s vysokou spotřebou energie, zatímco v případě subjektů střední velikosti závisí stále jen na jejich vůli, jestli se připojí místo placení speciální daně za CO₂. V rámci systému jde o druhou etapu, která potrvá až do roku 2020, přičemž momentálně je na národní úrovni zaregistrováno celkem 55 emitentů. Celkově má švýcarský systém obchodování s emisemi velmi podobný design jako EU ETS. Oba systémy se týkají stejných plynů a průmyslových odvětví se stejnými prahovými hodnotami pro zařazení. Množství povolenek, které jsou každoročně vydávány v rámci švýcarského systému obchodování s emisemi, klesá každoročně v souladu se snižováním množství povolenek pro EU. Metodiky přidělování jsou slučitelné: obchodování formou aukce je standardní metodou a pro bezplatné přidělování průmyslovým odvětvím jsou použity obdobné referenční hodnoty. Emisní povolenky se na švýcarském trhu přitom obchodují na úrovni okolo 8 eur/t, zatím-

co na evropském trhu se cena povolenek pohybuje okolo 5 eur/t.

Švýcaři předpokládají, že propojení se systémem EU ETS jim kromě omezení nákladů na snížení emisí, zvýší objem financí v dané sféře a zajistí stabilitu ceny uhlíku. Podmínkou však je, aby obě strany uzavřená ujednání ratifikovaly. Komise očekává, že tato dohoda vstoupí v platnost od roku 2019.

Propojení emisních
systémůDekarbonizace
dopravy

DEKARBONIZACE DOPRAVY

Ve dnech 16. - 22. září proběhl už tradiční Evropský týden mobility. V rámci celé EU se do něj letos opět zapojily stovky větších i menších měst. Vedle osobní dopravy se dostaly do centra pozornosti také MHD a nákladní doprava.

Z hlediska počtu vozidel na silnicích v Evropě představují autobusy a nákladní automobily pro přepravu osob i zboží pouze 5 %. Ale jejich podíl na emisích CO₂ z výfukových plynů dosahuje plných 25 %. Už to samo o sobě zdůrazňuje s ohledem na globální klima význam transformace celého sektoru. Zcela ho vyloučit ani plně nahradit není cílem, protože to nelze. Kvůli existujícímu riziku postačí omezení nikoliv přepravy, ale zplodin, které produkuje. Stejně jako v případě osobní dopravy je schopna do budoucna zaručit maximálně čistý provoz všech vozů elektromobilita. Nedá se příliš očekávat, že přechod od klasických motorů na naftu u těžkých vozidel k dekarbonizaci bude nějak rychlý a přinese

výsledky co nejdříve. Ostatně prodej 750.000 osobních automobilů s elektrickým pohonem na světovém trhu v roce 2016 provázelo podle Mezinárodní energetické agentury (IAE) globálně snížení poptávky po fosilních palivech o 0,02 %, což je zatím bezesporu prakticky zanedbatelné. Nemluvě o tom, že na rozdíl od prostředků hromadné a nákladní dopravy tento trh už alespoň existuje.

Do budoucna by měl sehrát i v tomto směru hlavní roli především technologický rozvoj, přičemž přední světoví výrobci se již o tento rozvoj začínají ucházet, nejnověji např. německý výrobce nákladních automobilů MAN. Letos v únoru představil svůj plně elektrický kamion a do konce roku by měl mít k dispozici první testovací sérii těchto vozů. V zásadě tak následuje obdobné vyjádření švédského vedení automobilky VOLVO a kroky obou se kryjí i s postupem vlád jejich zemí, které také počátkem letošního roku podepsaly dohodu o elektrifikaci dálnic, které by měly disponovat v jednom jízdním pruhu trolejemi pro nákladní dopravu. Ve Švédsku už takovou silniční infrastrukturu testují na úseku 2 km a v Němec-

ku chtějí mít do konce příštího roku hned dva pruhy, v celkové délce 12 km, poblíž Lübecku a Frankfurtu. Paralelně dochází také k vývoji dobíjecích stanic anebo baterií, jejichž cena se od roku 2010 prudce snížila, a to o 80 %. To vše vede k tomu, že **Světová průmyslová asociace pro silniční dopravu** (IRU) vidí mimořádný potenciál, který nabízí kamionům elektrifikace. Proto očekává, že do roku 2050 jich bude 40 až 45 % jezdit na elektřinu, což by mj. mělo vést k poklesu emisí CO₂ z dopravy o 60 %.

Takové změny budou samozřejmě vyžadovat také úpravu legislativy. V této souvislosti se očekává, že Komise předloží své návrhy k dekarbonizaci dopravy počátkem příštího roku. Aby se tento sektor dokázal přiblížit výrobě elektřiny, která už je dnes z 56 % bezuhlíkatá.

Veřejná podpora
v odvětví
elektroenergetikyVEŘEJNÁ PODPORA V ODVĚTVÍ
ELEKTROENERGETIKY

Soudní dvůr EU (SDEU) se v září zabýval zajímavým **případem**, v jehož závěru vymezil charakter veřejné podpory v odvětví elektroenergetiky. Ve věci **C-329/15** zahájené v červenci 2015 z podnětu polského Nejvyššího soudu, jehož účastníky byly polská společnost **ENEA, S. A.** a předseda polského regulátora v energetice, šlo o zodpovězení několika předběžných otázek.

Společnost ENEA se jako žalobce v původním řízení před národním soudem domáhala zrušení peněžité sankce uložené ze strany předsedy Urzędu Regulacji Energetyki (URE) za to, že tato 100% státem vlastněná akciová společnost nesplnila svou zákonnou povinnost v podobě povinného výkupu elektřiny pocházející z kombinované výroby elektřiny a tepla (KVET). V Polsku byl v období od počátku roku 2003 do poloviny roku 2007 nastaven režim podpory elektřiny

vyrobené z KVET prostřednictvím institutu povinného výkupu, který dopadal na všechny obchodníky s elektřinou včetně výrobců a dodavatelů působících jako zprostředkovatelé. Společnost ENEA tuto povinnost nesplnila a proti rozhodnutí o uložení sankce ze strany předsedy URE se odvolala. V následujících soudních řízeních upozornila na možný rozpor ustanovení polského energetického zákona o povinném výkupu elektřiny z KVET s pravidly veřejné podpory vymezenými v čl. 107 Smlouvy o fungování EU, neboť se dle jejího tvrzení jednalo o veřejnou podporu, která nebyla EK řádně oznámena. S ohledem na závažnost tohoto tvrzení došlo ze strany polského Nejvyššího soudu k předložení třech předběžných otázek k SDEU.

Soudní dvůr se primárně zabýval naplněním čtyř základních znaků veřejné podpory u sledovaného opatření, a sice prokázáním, zda se v daném případě jednalo o státní zásah nebo zásah za použití státních prostředků, zda byl tento zásah způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy, přiznával selektivní výhodu svému příjemci a současně zda narušoval nebo hrozil narušením hospodářské soutěže. Přestože sice soud naplnění některého

z těchto znaků v daném případě shledal, nakonec řízení ukončil a konstatoval, že institut povinného výkupu elektřiny z KVET vyplývající ze zákonné povinnosti obsažené v polském energetickém zákoně, nepředstavuje státní zásah ani zásah za použití státních prostředků. Závěry soudu se tak blíží jeho předchozí rozhodovací praxi obsažené zejména v rozhodnutí PreussenElektra, v němž soud prvně definoval charakter výkupní povinnosti.

Stav Unie 2017

STAV UNIE 2017

Na plenárním zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku vystoupil dne 13. září Jean-Claude Juncker. Předseda Evropské komise přednesl **projev o stavu Unie v roce 2017**, v němž představil své priority pro nadcházející rok a vizi, jakým směrem by se Evropská unie mohla do roku 2025 ubírat.

Ve svém vystoupení Juncker nejprve stručně shrnul výsledky, kterých Komise dosáhla v legislativě za poslední 3 roky, kdy stojí v jejím čele. V rámci prioritních oblastí, mezi kterými

vedl na prvním místě energetickou unii, se odvolal na hodnocení samotného Evropského parlamentu, podle něhož Komise už splnila své závazky z 80 %. Zároveň nabídl perspektivu nejbližších let a také svou vlastní vizi EU do budoucna.

Pro období 2018-19 je Komise podle Junkerových slov připravená konkrétně dotáhnout zbývajících 20 % ohledně nové legislativy a zaměřit se přednostně především na 5 klíčových oblastí pro EU: posílení obchodní agendy, zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu (včetně jeho dekarbonizace), dosažení pozice světového leadera v boji proti klimatickým změnám, zajištění lepší ochrany Evropanů v digitálním věku a omezení migrace.

Předseda Komise přitom nikoho nenechal na pochybách, že po 30. březnu 2019 počítá kvůli Brexitu se snížením počtu členských zemí na 27. Bez ohledu na tuto bezprecedentní změnu však jasně vidí i do dalších let životaschopnost EU, kterou označil za mnohem víc než jen jednotný trh nebo eurozónu, a s odkazem na 5 scénářů v Bílé knize Komise

se z letošního března ohledně budoucnosti EU-27 po roce 2025 (více viz **Bulletin z března 2017**) zformuloval před europoslanci svou vlastní představu, kterou označil za šestý scénář. V této souvislosti, sice nepřímě ale naprosto jasně, odmítl vícerychlostní Evropu, resp. mezi základní principy Unie zařadil vedle svobody ještě rovnost, která vylučuje druhou kategorii členských států nebo jeho slovy: občanů, pracujících, spotřebitelů. Třetím a posledním principem je podle jeho názoru právní řád, který vtiskuje EU neformu státu, ale společenství založeného na zásadách práva.

S ohledem na aktuální vývoj a výzvy, kterým EU čelí, zaujal i politický přístup předsedy Komise např. k euru, protože společná měna by podle jeho slov rozhodně neměla rozdělovat evropský kontinent. V praxi by se proto odpovídajícím nástrojem mohla stát pevnější ekonomická a měnová unie, v jejímž čele by stál evropský ministr financí, ideálně místo předseda Komise odpovídající do budoucna za postupnou konsolidaci oblasti společných daní členských zemí i za fungování Evropy

Stav Unie 2017

ského měnového fondu, který by vznikl pod jeho vedením z existujícího Stabilizačního mechanismu. Zároveň je Juncker zastáncem hlasování kvalifikovanou většinou v případě rozhodnutí o společném konsolidovaném základu daně z příjmu právnických osob, o DPH, spravedlivém zdanění digitálního odvětví a dani z finančních transakcí.

Zároveň je Juncker zastáncem hlasování kvalifikovanou většinou v případě rozhodnutí o společném konsolidovaném základu daně z příjmu právnických osob, o DPH, spravedlivém zdanění digitálního odvětví a dani z finančních transakcí.

Členské státy by také mohly zvážit, zda by se mohlo rozhodovat kvalifikovanou většinou o některých zahraničních otázkách. Otevřít by se podle Junckera mohla také cesta pro ještě významnější roli EU na celosvětové scéně, pokud by vznikla její plnohodnotná obranná unie. Stejně tak neskrýval svůj názor na mimořádný přínos případného sloučení pozic předsedy Komise a předsedy Rady EU, počínaje přímou volbou navrhovaných kandi-

dátů. To vše s jediným cílem: přiblížit EU občanům členských zemí. A tomu by v očích Junckera mohla přispět realizace každého z kroků, které uvedl ve svém vystoupení na zářijovém plenárním zasedání Evropského parlamentu.

**Výroční zpráva
zásobovací agentury
Euratom za rok 2016****VÝROČNÍ ZPRÁVA ZÁSOBOVACÍ
AGENTURY EURATOM ZA ROK
2016**

Výroční zpráva zásobovací agentury Euratom (ESA) publikovaná na internetových stránkách této organizace představuje zajímavý materiál, který by neměl uniknout pozornosti nikomu, kdo je zainteresovaný do problematiky evropské jaderné energetiky. Představuje ucelený přehled všeho podstatného, co se na tomto poli v minulém roce událo. Stručné představení některých hlavních kapitol tohoto dokumentu je námětem dnešního článku.

Jaké činnosti vykonávala ESA v roce 2016?

ESA zpracovala za minulý rok celkem 344 transakcí, v čemž jsou započítány kontrakty, novelizace a notifikace vztažené k zajištění bezpečnosti dodávek jaderného materiálu. Vedle toho pokračovala ve své běžné činnosti, jako je tvorba nejrůznějších přehledů, statistik, tabulek a zpráv z tohoto sektoru

a v neposlední řadě také v poradní a monitorovací činnosti. Celkem dvakrát se sešel poradní výbor ESA, který na svém prvním setkání v květnu projednával zejména aktivity organizace v roce 2015 a zároveň schválil předložené návrhy na aktualizaci některých pravidel fungování ESA. Říjnové setkání bylo zejména ve znamení projednávání a schvalování rozpočtu a pracovního programu na příští rok. ESA rovněž pokračovala v úzké spolupráci s mezinárodní agenturou pro atomovou energii (IAEA) a jadernou agenturou při OECD (NEA), například prostřednictvím dvou společných pracovních skupin. Agentura vykázala vyrovnaný rozpočet ve výši 125.000 eur.

Jaká byla jaderná politika EU v roce 2016?

V rámci strategické agendy představilo na počátku roku 2016 Generální ředitelství (EK) pro energetiku (DG Energy) ilustrativní program pro jadernou energetiku, zahrnující vše podstatné (investice apod.), k nimž by mělo v budoucnu dojít, aby se naplnil výhled jaderné energetiky do roku 2050. V březnu pak Komise přijala doporučení o uplatňování článku 103 Smlouvy o Euratomu. Jeho cílem je poskytnout členským státům větší právní

jistotu, pokud jde o slučitelnost návrhů bilaterálních dohod s právem Euratomu. Komise rovněž pokračovala v přípravných pracích na aktualizaci notifikačních požadavků na jaderné investiční projekty podle článku 41 této smlouvy, stejně jako na zajištění účinné realizace posíleného rámce Evropské unie pro jadernou bezpečnost. Komise pořádala workshopy zaměřené na transpozici směrnice o jaderné bezpečnosti do vnitrostátních právních rámců jednotlivých členských států ve spolupráci se skupinou regulátorů (ENSREG). Posuzování se týkalo rovněž transpozice směrnice o odpovědném a bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. V červnu Komise představila Radě a Parlamentu zprávu o implementaci asistenčního programu pro vyřazení jaderných zařízení z provozu, týkající se Bulharska, Litvy a Slovenska. Evropská rada mezitím přijala v lednu nařízení 52/2016, kterým se stanoví maximální přípustné množství úrovně radioaktivní kontaminace potravin a krmiv po jaderné havárii nebo jiném případě radiační nouze. V této oblasti navíc proběhlo celkem šest inspekcí přímo na jaderných zařízeních v rámci členských států EU.

**Výroční zpráva
zásobovací agentury
Euratom za rok 2016**

Generální ředitelství pro energetiku se zaměřilo na oblast připravenosti a reakce na jaderné havárie, konkrétně na více koherentní implementaci revidované směrnice o základních bezpečnostních normách. Na toto konto byly uspořádány semináře a kulatý stůl, téma bylo rovněž součástí konference ENEF (evropské jaderné fórum), která se konala v říjnu v Bratislavě. V neposlední řadě Komise v minulém roce zintenzivnila práci při podpoře implementace standardů pro zátěžové testy nukleárních zařízení v zemích sousedících s Unií, např. v Arménii, Bělorusku nebo Turecku.

***Jaký byl vývoj jaderné energetiky
v členských státech EU?***

Jaderná energie byla v rámci Energetické unie ustanovena jako jedna z možných součástí čistého energetického mixu. Řada členských států proto k výrobě elektřiny jaderné energetiky z tohoto pohledu využívá a zahrnuje ji do svých energetických politik představených v roce 2016. Vzhledem k povaze jaderné energetiky pochopitelně veškeré činnosti, které se jí týkají, vyžadují velké investice, ať již se jedná o stavbu nových zařízení,

prodlužování životnosti stávajících zařízení nebo na druhé straně jejich vyřazování z provozu nebo nakládání s jaderným odpadem. Zpráva konkrétně zmiňuje, že došlo k pokroku na dvou projektech těžby uranu ve Španělsku a Grónsku. Rovněž nebyl trvale odstaven žádný reaktor v členském státě Evropské unie. Naopak pokračovala výstavba nových zařízení ve Francii, Finsku a na Slovensku a došlo k pokroku u projektů a záměrů na výstavbu zařízení v Bulharsku, České republice, Maďarsku, Polsku, Finsku a ve Velké Británii. Pozdržen byl pouze záměr výstavby jaderného zařízení v Litvě. V Maďarsku a České republice posvětil regulátor prodloužení životnosti stávajícího zařízení, naopak ve Švédsku se očekává uzavření čtyř reaktorů ještě před ukončením životnosti z důvodu jejich nerentability.

Jaké zajímavé statistiky za rok 2016 obsahuje zpráva ESA?

Ke konci roku 2016 bylo na území Evropské unie v provozu celkem 128 jaderných reaktorů, v procesu výstavby se nacházely celkem 4 reaktory. Jadernou energetiku stále využívá celkem čtrnáct členských států Unie, v je-

jichž jaderných zařízeních bylo vyrobeno 26,5 % celkové produkce elektřiny v EU (údaj za rok 2015). Za rok 2016 bylo do jaderných zařízení v Unii naloženo 2.086 tun čerstvého uranu, což znamená pokles o 6 % oproti roku 2015. Pokles ve výši 16 % byl zaznamenán ve využívání směsných oxidů (MOX) v jaderných elektrárnách ve Francii a Nizozemsku.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

Události z energetiky

11. ŘÍJNA 2017

se ve slovinské Lublani koná první ročník konference Integrita energetického trhu a fórum transparency, zaměřené na problematiku spojenou s nařízením REMIT.

Více informací »

12. – 13. ŘÍJNA 2017

hostí turecký Gaziantep druhý ročník mezinárodní konference IEEC2017, zaměřené na energetiku a inženýrství. Akci pořádá tamní univerzita a je očekávána účast řady odborníků na danou problematiku z mnoha zemí světa.

Více informací »

19. – 20. ŘÍJNA 2017

se koná třicáté Madridské fórum, diskuzní platforma k problematice vnitřního trhu se zemním plynem. Aktuálními tématy jsou implementace síťových kodexů a přeshraniční obchod se zemním plynem.

Více informací »

25. – 26. ŘÍJNA 2017

hostí Abidjan, metropole Pobřeží Slonoviny, mezinárodní solární konferenci s názvem Unlocking Solar Capital Africa. Mezi více než

300 účastníků z řady zemí světa bude rovněž zástupce delegace Evropské unie v Abidjanu Hugo van Tilborg. Tématem konference je využití potenciálu, který Afrika v oblasti získávání energie ze slunečního záření skýtá.

Více informací »

25. – 27. ŘÍJNA 2017

se ve Varšavě uskuteční sedmý ročník mezinárodního veletrhu RENEXPO Poland. Veletrh je zaměřen na obnovitelné zdroje energie a energetickou účinnost. Součástí veletrhu je rovněž odborná konference na daná témata.

Více informací »

26. – 27. ŘÍJNA 2017

pořádá odborné nakladatelství Lexxion odborný workshop, zaměřený na problematiku zákonů o státní podpoře pro energetiku a životní prostředí v rámci Evropské unie. Akce se koná v konferenčním centru v Bruselu pod vedením špičkových odborníků na evropské právo a problematiku státní podpory v dané oblasti.

Více informací »

